

PEST, 1858.

37. szám. II. Félév.

SEPTEMBER 16.

A kisdetek imádságáról.

Sokan, főképp a felsőbb osztályiak közül azon hibás véleményben vannak, mintha a gyermeket, míg érettségi korába nem lép, nem kellene az imádságra oktadni; mert nevetséges dolognak találják, hogy olyasmire oktattassék a gyermek, mit zsenge korához képest fölfogni nem bír. Azt is hallottuk némely kath. szülőktől erre nézve egykedvűleg megjegyeztetni, hogy az imádság, minthogy vallási dolog, nem tartozik tulajdonképen a gyermekneveléshez, és elég ha az ember serdült korában kezdi az imádság tanulását. Innét van, hogy az illetén gondolkodású szülők gyermekei, ha iskolába küldetnek, nyolez, kilencz, sőt nem ritkán tizenegy éves koruk daczára, még keresztet sem tudnak vetni magokra, annál kevésbbé a „Mi-Atyánkot” elmondani: holott külsejökben oly begyakoroltak, hogy esodálatot gerjesztenek ügyes járásuk, bátor eszevességök s mesterséges taglejtésök által. Tudnak egyes üdvözleti bókákat esinálni: de a jámborság- s szófogadásról mitsem tudnak. Tudnak kezét esókolni: de ugyanazt, ha fenyít, készek meg is harapni. Tudnak zongorán is játszani: de ha kedvökre nem történik minden, mit megkívánnak, fiúlértő rivásra fákadnak. Tudnak szerelmi versekből egész szakaszokat könyv nélkül elmondani: de a Mi-Atyánkból egy hangot sem. Sorra tudják megnevezni az ég boltozatán levő testeket, a halaknak, a madaraknak, s a négy lábúak némely ismeretesebb nevéinek természetéről is tudnak valamit: de hogy ki

teremtette ezeket, s ki viseli gondjokat, arról öök mitsem tudnak; mert ez utóbbiakat csak felnőtt korokban akarják velök megismertetni illető szülőök.

Ha már az említettekben annyira ki tudjátok tanítani gyermekeiteket: mondjátok oh ker. szülök! mért nem tudnátok az imádságra is megtanítani öököt? Valljon nem könnyebb-e öököt az egyszerű keresztvetésre, mint az említettük mesterkélrt taglejtésekre megtanítani? Többe kerül-e az egyszerű s mégis a legfönségesebb imádságot, a Mi-Atyánkot, mint a föllengző s mégis silány értékü költemény-darabokat velök betanítani? A mely szülő jól neveli gyermekét, az, mihelyt megtanult beszélni gyermeke, első, a mire oktatja, a keresztvetés, aztán az Ur imádsága, az angyali üdvözlet, s más egyéb üdvös imádságok. Sokat tesz, ha ezzel veszi kezdetét a gyermeknevelés; mert így már is meg van vetve a jó nevelés alapja; ha pedig ez már meg van vetve, vajmi könnyü aztán rá építeni! hol ellenben az megvetve nincs, vajmi nehéz lesz ott még a legbuzgóbb nevelőnek is boldogulni!

Senki sem tagadhatja meg az igénytelen kisdektől a vallásos érzületet. Hiszen ha ő bennök a szülök iránti szeretet, tisztelet s háladatosság; a szerencsétlenek irányábani szánalom s irgalmasság, meg más egyéb jámbor érzelmek keletkeznek: mért ne keletkezhetnék romlatlan szívökben az Isten, az angyalok és szentek iránti tisztelet- s szeretetnek, vagyis a vallásosságnak érzete? És ha egyszer a vallásosság érzete fölkeltetett abban, erősen hiszszük, hogy idővel annál nagyobb fökra emelkedendik az föl,

minél tisztább lesz a vallásra vonatkozó tárgyakról fogalmuk. — Továbbá úgy látjuk, hogy sokkal könnyebb dolog egy ártatlan s tiszta szívbe a vallásosságot becsépegetetni mint olyanba, mely előtt nem idegen többé a bűn. Fölötte nehéz dolog oly ifjút a vallásosságra oktatni, ki gyermek korában semmi ilyesről nem hallott; mert tudjuk, hogy az ifju kor legizgékonyabb s leghajlandóbb a bűnre.

Soha el ne felejtjük, mit a szende gyermekbarát, a mi Üdvözítőnk, a kisdedekről mond, így szólván: „Hagyjatok békét a kisdedeknek, és ne tiltsátok el őket hozzám jönni, mert ilyeneké a mennyeknek országa“ (Máté 19.) Jézus tehát akarja, hogy a kisdedeket el ne tiltsuk tőle, hanem inkább vezessük hozzá azokat. Annyira méltatta ő a kisdedeket, hogy fölhagyván a felnőttek tanításával, hozzájuk fordult, s isteni áldásaival árasztá el őket. Ha maga az Isten annyira méltatta a kisdedeket, s legszentebb akarata, hogy azok hozzá vezettessenek: nem kell-e a nevelő szülőnek iparkodnia, hogy haladék nélkül Jézushoz vezesse szülőltét? Már pedig ezt máskép teljesíteni nem lehet, mint ha magzatát, mihelyt ez beszélni tud, legis-legelőször az imádságra tanítja; ha az Istenről, az angyalokról, a szentekről, a felebarátunk iránti kötelemről stb. neki zsenge korához képest a legszükségesebbeket előadja, vagyis ha büntiszta szívében a vallási érzelmeket minden módon fölébreszteni törekszik. Hiszen maga a vallásérkölesi oktatás mi egyéb, mint annak, kit oktatunk, Istenhez való vezetése?

De továbbá azt sem kell téveszteniünk szem elől, mit Jézus a kisdedekről sz. Máté könyvének 18. részében mond; különösen pedig ennek 5-ik és 6-ik verse szüntelen lebegjen a nevelő szülő szeméi előtt: „Valaki gondviselése alá fogadand ilyen kisdedet az én nevemben: engem fogad magához; valaki pedig megbotránkozottat egyet a kisdedek közül, kik én bennem hisznek: annak könnyebb lett volna állapotja, ha egy malomkő köttetett volna nyakára, s a tengernek mélységébe elmerítettett volna.“ Itten a kisdedeknek Jézus nevében fogadtatása alatt azoknak nemesak testi, de főkép lelki eledelleli ellátását kell értenünk, mintha mondotta volna Jézus: Valaki a kisdedet a bennem való hitben, az irántami szeretet-, tisztelet- s ajtatosságban ápolandja s elősegítendő, annyit jelent, mintha engem venne magához. A kisdedek megbotránkozottatását pedig nemesak a nekik adott rossz példáról, hanem tárgyunkra vonatkozólag azoknak olyatén megvetéséről is kell értenünk, mely szerint hiábavaló dolognak tekintetik azoknak az imádságai oktatása; minthogy Jézus az idézett helyen mintegy folytatólag mondja alább: „Vigyázzatok, hogy meg ne vessetek valakit e kisdedek közül.“ Vigyázzatok oh keresztény szülők! hogy meg ne vessétek az Isten adta kisded magzataitokat; hogy meg ne vonjátok tőlük a legszükségesebbet, az imádságra tanítást, s a vallásos, erkölesi érzelmek fölkeltését. El ne hanyagoljátok ezen kincsre a kisdedek tiszta szívéből kiaknászni; mert különben testök, ha majd felnőnek, egész súlyával rászakadand a nagy kincsre, s oly mélyen temetendő be, hogy azt tiszteres munkátokba kerülend napfényre hozni. És nagy kérdés aztán, valljon fog-e

akarni a szülő majd a tiszerte nagyobb munkába fogni, ha az egyszerűt csupán gondatlansága miatt meg nem tette; és ha nem fogja azt tenni akarni, mi napjainkban, fájdalom, nem ritkaság — nem lesz-e ama gonosz és rest szolgálóhoz hasonló, ki azon egy talentomat, melyet urától kapott, készakarva rejtette el a földbe; s nem kellend-e majdan, ha a számadás nagy napja elérkezik, legkegyesebb Urától e borzasztó szemrehányást hallani: Gonosz és rest szolgáló! tudtad, hogy mit kelljen a rád bízott talentommal tenned: „tehát kellett volna pénzemet a pénzváltóknak adnod, és én megjövén, úgy is visszavettem volna azt, a mi az enyém, de nyereséggel.“ (Máté 24.) Tudtad, keresztény szülő! mi lett volna kötelességed gyermeked irányában, kivél megáldottal, tehát kellett volna gyermekemet, ha magad imádságra oktatni nem akartad, jó tanítók kezébe adnod, úgy is visszavettem volna azt, a mi az enyém — ha t. i. magamhoz szólítandottam — de nyereséggel!

Figyelembe veendő elvégre az is, hogy a gyermek imái különösen kedvesek Isten előtt. Mert habár nem is érthet úgy, mint kellene, mindent, mit imádkozása közben kedves ajkai rebegnek: mégis nagy tetszéssel fogadja a mennyei Atya, kinek orezáját mindenkor látja az imádkozó gyermek angyala, annak diésimáját. Ezt kétségkivülinek teszi maga Jézus, ki a főpapak- és írástudóknak, midön a jerusalemi templomban hosannát kiáltozó gyermekekre hoszankodának és mondának neki: „Hallod-e, mit mondanak ezek?“ ezen mindnyájunkra nézve emlékezetes feleletet adá: „Igenis; hát soha sem olvastátok: a kisdedek- és csecesemőknek szájából készítettél magadnak diéséretet?“ (Máté 21.)

Haffner Ignác.

Dicsértessél . . .

Dicsértessél életnek Istene!
Csupán Neked köszönöm léteimet.
Még nem voltam, s Te már ott örködél
Szereve életnapjaim felett.
A te ajándékok: hogy most szemem
A szép földön végig jártathatom,
És hogy világát túl a földön a
Sugárzó ég kékjébe márthatom.
Téged nevez szám s lantom éneke:
Dicsértessél életnek Istene!

Dicsértessél öröme k Istene!
Te boldogitod az én életemet;
Mosolyogsz — és a tiszta kedv, miként
Virágosó, eláraszt engemet.
Előttem jársz — s rózsák fakadnak, im,
Édes lábaid szentséges nyomain,
A mennyei gyönyör madarain
Dalolnak életfánnak ágain
Téged nevez szám s lantom éneke:
Dicsértessél öröme k Istene!

Dicsértessél bána tnak Istene!
Te elborítod olykor egemet,
De mindig van számomra csillagod,
Mely áttöri a borús fölleget
Melyet nyújtasz, keserü a kehely,

De elfogadom és kihajtom én —
Bármily nehéz, bármily keserű is :
Egy édes csep mindig van fenékén.
Téged nevez szám s lantom éneke :
Dicsértessél bánatnak Istene !

Dicsértessél élet s halál Ura !
Dicsőségnek halhatlan Istene !
Boldogság, üdv kiáradt tengere !
A szív föltámadása, élete !
Ha majd napom lenyugszik : akkor is
Élet-jel álland bannvaim felett — —
Kereszted árnyékában hajtom én
A sir álmára fáradt testemet.
Téged nevez szám s lantom éneke :
Dicsértessél élőknek Istene !

Dicsértessél dal, ének Istene,
Ki a lant hurjait megszenvedte !
Te vagy a forrás, melyből a magas
Érzelmek árja, hangzata ered !
Csak az a hang szép, mely Téged nevez,
Csak az a dal szép, mely Hozzád siet — —
Melyekben nem Téged dicsértelek,
Megsemmisíteném a pereszketek.
Téged nevez szám s lantom éneke :
Dicsértessél dal, ének Istene !

Talabér János.

Képesfa.

— Beszély. Vége. —

II.

Elhalad az idő felettünk : a kik születünk, sirba is szállunk. A halál az a hatalmas ellen, kit ember le nem győzhet e földön. . . A rendületlen vadász is elköltözött őseihez, kiket bár hírnév nem koszoruzott, mint a vérengző harezok hősfiait, azért mégis nem kétem, sokan közülök betölték a helyet, melyet nekik az örökboleseségű Gondviselés kitiűzött.

Ormosi László ifjúsága virágában volt, midőn apja elhagyá ezen végbucszuzással : „Fiam, ha derekabb vadász nem lehetsz apádnál, silányabb hírv se légy soha. Tartsd fen neviink becsületét!” A fiu megígérte s beváltá szavát. Azonban minden kornak meg vannak vágyai, ohajtásai, néha szenvedélyei. . .

László kebelében a szív kezdé saját jogait követelni, s a kalandkedvelő vadászifju szintugy hódolni kényszerült ez érzeménynek, mint a puha párnák születte, az elkényeztetett divathős, ki tulérzékenységében nem egyszer végkép elaljasodván, elveszti férfiutekintélyét, a természettől ráruházott méltóságát.

Ifjunk egy ügyes és szép vagyonu iparosnak szerette leányát, a bájos Fehér Rózsát, ki a vidéken egyike volt a legdelibb hajadonoknak, és csak egyben czáfolta meg nevét : mert arca a lehető legszebb és teljes piros rózsapár vala ; azonban szive s lelke tisztasága, s női szeplőtelen szemérme a liljomot is fölülmulta ; ebben aztán nevét kétszeresen is méltán viselte.

Az ifju pár őszinte szeretete boldog házassággal koronáztaték. Mily szerencsés halandó, ki szive válasz-

tottját vezetheti oltárhoz ! Egy egész élet mosolygó reményét fízi karjaira s a szeretet zsámolyához borul vele, hogy hite egy jobb jövőre szilárd, ingadatlan legyen, rajta a világ ezernemű ármányaival se diadalmaskodhassék.

Ilyen volt László s Rózsa ; mindketten igazán szerették egymást, mindketten tiszta szivet vittek az oltár elé ; mert ha László kemény természetű volt is, és a szilajabb, fékezetlenebb életmód nyersé tette is őt, az erény ösvényéről nem tántorodott le ; csak egy hibája vala : a vakmerő bátorság ! Ez foltként tapadt a derék ifjura ; mert ha e szenvedélye felesigáztatott mások által, magát fékezni nem tudta, s néha-néha olyast követett el, mi valóban megrovandó.

Mult e közben az idő. . . A hármas halomnál három férfiú találkozott ; első tekintetre is látni leheté, hogy vadászok, kik azonban ma beszélgetés kedveért jöttek össze a határszélen mint ismerősök, barátok, erdőszomszédok.

Az egyik szikár, nyulánk, középkoru férfiú, tömött bajusz- és hosszú rőt szakállal ; a másik zömök testalkatu, de annál fürgébb viseletű, villogó sötét szemekkel ; a harmadik alig 25 éves, deli sudar termetű, izmos vállakkal, nyájas mosolylyal ajkán, de átható bátor pillanattal, kibeni mi Ormosi Lászlót ismerjük fel.

— Te László, — mondá a többek közt a szikár, vadászkalandokról beszélvén, azt állitod : a veszély növeszti bátorságunkat, holott én . . .

— És talán nem úgy van ? — vágott szavába az érdekelt és fellángoltak szemei, — minél nagyobb a baj, annál nagyobb a bátorság oly férfiuban, ki elég higgadt vérrel bír a veszély mivoltát belátni s egy pillantással áttekinteni. Én legalább így voltam mindig. Vagy nem emlékeztek a mult évi eseményre, midőn ellenkező oldalról két vadkan támadott meg ? Az egyiket lelőttem, a másik elől elugrottam, hogy időt nyerjek, míg az újra felém fordul vészett agyarával, és vadászkesemet torkán átdőtem !

— Szerencse, véletlenség ; — ingerkedék amaz.

— Furesa beszéd ! — lángolt fel László — hát miben mutassam meg, hogy megállom a bajt, ha még olyfélket is becsmérelsz barátom ?

— Én is részedre állok bajtárs — szólalt meg a harmadik — te hárompróbás vagy a vadászatban. Én soha sem kételkedtem benned ; csak azt az egyet reszeltem, hogy orrunk elől elragadod a diadalt.

— Jól van, jól ! — folytatá a tágitni nem akaró szikár — vadászati bátorságnak ezer a módja, ismertető jele ; azért kérdem tőletek : ki merne karácson éjjelen az erdők mélyén leszen maradni, s ott bevárni a szellemek óráját ? . . .

Ezt a szikár oly kétkedő hangan és gúnyosan mondá, hogy Lászlóban felgyult a vér és hevesen válaszolt :

— Itt a kezem ; fogadjunk. Én kiállom a próbát, és ha nem, száz tallérom bánja meg.

— Helyesen van ! — kiáltá titkos örömmel a rőt szakállu.

A feleselők paroláztak és a harmadik tanunak kéretett fel. A többi szóváltás nem érdekelhet bennünket ; mert történetünkre nem vonatkozik.

Kezet szorítva távoztak a barátok, és legközelebb ismét találkozni ígérkeztek.

Oly igénytelennek látszik némely körülmény az életben! és mégis, ha rejtett okait vizsgáljuk: fontos, életbevágó. Így e fogadás esetlegesnek tetszhetik a nyájas olvasó előtt; azonban titkos okok következménye. Ugyanis a szikár, rötszakállu vadász, mióta e vidékre került, vétkes szenvedélyt táplált Rózsa, a bájos ifjú nő s szeretetre méltó anya iránt, ki első szülöttét annyi gond- és feláldozó érzettel ápolta, minék ő mint bajtárs és házibarat sokszor tanuja volt.

Ez ember Rózsa előtt ugyan soha sem nyilatkozott, tapasztalván ennek jellemzilárdságát; de annál inkább lángolt érette, irigy szemmel nézván a szívlélekből fakadó gyöngéd szeretetet, határtalan becsülést, melylyel férje iránt viseltetik; ehhez járult, hogy László barátját szigorú embernek ismerte, ki, ha valamit észreveendett, boszulatlanul nem hagyja. Azért biztosabb módhoz folyamodott; barátjának ugyanis vakmerő bátorságát fokozta időnkint azon vétkes hiszemben, hogy egyszer majd csak mégis belevesz. Ennyire fájul az ember, ha bűnös szenvedélyeinek szabad tét enged! Olyanok ezek mint a rohanó hegyi patak, mely ha egyszer túlzónli medrét, áldás helyett romlást hoz a vidékre; fékezetlenül tovább nyargal és magával sodorja a esendes völgyi ért is, mely oly szelíden esörtetve tovább hömpölygött, és mérsékelt habjaival öntözgeté a partvirányokat. A felkorbácsolt szenvedély elől az emberi kebelben minden nemesebb érzést, ha idején féket nem vetünk neki, nem zabolázzuk azt.

A karácson előestéje elérkezett vallásos örömeivel, örvendetes családi szép szokásaival. Rózsa is, habár még csak kiseded vala fiacskája, beszerezte a szokásos apróságokat, hogy gyönyörködjék, midőn ez a csillogó szépségek után nyujtandja kezeckéit. . .

Neje oldalán állt a boldog férj és apa, egészen a családi örömeibe merülve, midőn egyszerre jéghidegség nyargalt végig erein, és láthatóan megborzadt.

— Mi lelt drága férjem? — ijedt fel a gondos nő, s csaknem kisiklott karjai közül a fürgő gyermek, ki épen a karácsonfa aranyalmája után nyult.

— Bajom ugyan nincsen, édes Rózsám; de még ma egy nagy fogadást kell teljesítenem, és szinte megdöbentett, hogy elfeledém.

— S minő fogadás? — kérdé szeretettel a nő, s jobbját a férj felé nyujtá, hogy szívéhez vonja kezét és aggodalmának tanuja legyen, érintetvén szívének gyors dobbanását.

— Hogy ma lesre megyek, és az erdőmélyen töltöm az éjt.

Rózsa e szóra akaratlanul felsikolta s kisedét bőlesőjébe helyezvén, nyakába borult és kérte, könyörgött: ne menjen el! ne adjon a fogadásra, mely már magában vakmerőség, és ha tán nagyba vág, kész inkább mindenét feláldozni az utolsó fillérig!

— El kell mennem, — válaszolá a fuldoklónak — jóhírem, és ezzel becsületesem forog kérdésben.

— Oh Istenem! — jajveszékelt a bánatos nő; de kénytelen levén e nyilatkozatnak engedni, elboesátá, a sz. Szűznek, édes hazánk Nagyasszonyának pártfogásas oltalmába ajánlván őt.

A férj kilépett az ajtón, a nő meg térdeire borult és imádkozott érette egy szerető szívének egész buzgalomával. Ahitatos fohászait az ablakzörrenés zavará meg, melyet egy ismert hang követett, és beboesátást kért.

A eseléd felnyitá az ajtót, és rövid szünetre a rötszakállu állt a bánatos nő előtt, közönyösséget színelve, míg nem a szemekben rezgő könyvek okát tudakolá s a történeteket hallá.

— És esdeklése daczára ment el László barátom? — kérdé még egyre álrészvétellel.

— Mindenre, mi szent, kértem: ne menjen el e nagy, e jelentékeny estén, hisz az Isten bűnül rovandja fel neki. . . Oh Istenem, ha valami baj éri!

Most egy gondolata villant meg, és kéroleg a házibaráthoz fordulván, mondá:

— Igénybe veszem önnek, édes barátunk, szívonzalmát, érzületét irántunk. Vegyen valakit társul magához és kövesse szegény férjemet; legalább közlelben lesz valaki, s ha veszély fenyegetné, mentő angyalra talál önben. Ah, tegye meg édes barátunk!

Ezeket mondván, összetette kezeit, és esdöleg az álbarát szeméibe nézett, várván ohajtott válaszát. Ez tétozótt; a felhívás egy csapással tönkre tette számítását. Az élesszemű emberismerő azonnal fölfedezte volna kigyult arcán és határozatlan voltán: ki ő? de mire ügyelne egy bánatos szív, mely a részvét gyógyító balszamát szomjuhozza! Végre is nyilatkoznia kelle, mit elég határozatlanul csak néhány szóval tön:

— Igérem, hogy mentője leszek, bármi bajtól is megvédem; sietek nyomban utána.

Ezzel eltávozott az álnok barát, de koránsem, hogy adott szavát beváltsa, hanem hogy átkos terveit tovább fűzze s vétkes szenvedélyének áldozzon. A fagyasztó hideg daczára a ház közelében tartózkodék, és nem egyszer állapotott meg a szerencsétlen nő ablaka alatt és hallgatózott. Az imádkozó nő egyes szavait és mély fohászait hallá csak a buja szenvedély által korbaesolt gaz; de bátorsága nem volt az ablakot megzörrenteni s újabb hazugsággal ámitani a kesergőt.

Térjünk Ormosihoz, ki lelkifurdalások közt egyre mélyebben hatolt az erdőbe. Egy nagy fa tövébe helyezkedék, fegyverét felvonta s vadászkesét próbálgatta; ekkép minden rendben levén, várta a szerencsét, vagy inkább a kijelölt óra elmulását, hogy elhagyott kedveseihez visszatérhessen azon erős határozattal: miszerint léha gögijének nem áldozandja fél egy pillanatig is házi boldogságát, és könnyelműn ilyféle fogadást soha nem tesz. . . Ez eltökélés dieséretére válik; ánde a már elkövetett bün büntetést érdemel. Az, ki a szívek és vesék titkát vizsgálja s latolja, az ifjú vadászra is fölemelte fenytő ujját, és hagyta a veszélybe rohanni, megiratván szent sugallata által: „ki a veszélyt szereti, elvesz az abban.“

Halotti esend uralkodott az erdőmélyen; egyes faroppanások a zordon hidegségtől rezegték át a völgyeket. A vadász az éjbe figyelt, készen állt mindenre, bizván fegyvere- s ügyességében. Egyszerre az átellenes oldalon esörtetés hallatszott, mely egyre feléje közelgett. Ormosi néhány szarvast gyanított és fegyverét készen tartá; azonban pár pillanat alatt egy esa-

pat ordasvad termett előtte, s villogó szemeivel kápráztatá a vadász pillantását és esattogó agyaráikat halálatak. . . . A helyzet vérfagyasztó volt: egyedül, távol minden lehető segítségtől, ennyi fenevad ellenében!

Az ifju vadász körültekintett; lélekjelenlétét nem veszítve, fegyverét arzához kapta; de az nem sült el, habár lobbót vetett . . . újra felrántá, de ismét sikertelenül . . . Szinte érezte már a fogak élet tagjain; kirántá vadászkesztését és maga körül vagdalkozék, szurt többféle irányban . . . az aczél a keménycsontu agyarakon hangosan pengett . . . úgy tetszett neki, mintha ketté tört volna . . .

— Végem van! — kiálta most fel — ha te boldogságos sz. Szüz nem oltalmazasz. Végy szárnyaid alá, bünyösök menedéke!

Ezeket rebegeve, a fa derekát átkarolta s rendkívüli erőfeszítéssel a fán termett. A metsző fogakat érezte ugyan egyik lábszáron, de a veszélyből kimenekült! Minden tagjaiban remegett, hideg veríték borítá nagy gyöngyökben homlokát, és melle erősen lihegett. Megpihelve a terebélyes ágakon, most vevé csak észre, hogy fegyvere nyakában csüng, és most már Istenbeni bizalommal az üvöltő vadakra irányzá a esőt, mely nem esekély bámultára hangosan eldurant, és a fenevadak egyikét földre terítette. Újra töltött, és újra lőtt — mindannyiszor egy-egy rut ellen kinjában a földbe vágta éles agyaráit, míg páráját kihörögte.

Már hat darab véreben fetrengett; utolsó töltésével is egyet leterített még, de a többi hat, mint kivethető, egyre makaeskodott, éles körmeivel kaparta a fa tövét, és metsző fogaikat a fakéregnek ereszték egyre nagyuló dühvel. A sikertelen erőlködést és a köztök történt pusztítást végre is megsokalván, vonakodva elkullogtak. A vadász még egy ideig várakozott: nem jönnek-e vissza támadói? de rut vonításaik elhangozván, leereszkedett a fáról, és lehető sietséggel hazatért.

Míg László az erdön halálharezot küzdött. Rózsa nem kevesebbé remegett férjeért, egyre virrasztott és hő buzgalommal emelte egybekulcsolt kezeit az égre.

Ormosi háza ajtaját szokatlan erővel zörrenté meg, mire a nő feljédt; de csakhamar hallván férje szavát, a lelki örömmel egész egy tengere áradt el keblén. Kirohant, az ajtó feltárult, és ölelő karok fogadták az érkező férjet, ki inkább betántorgott, mint bement a szobába, s szótlannul egy karszékbe veté magát. Dult vonásain, remegő tagjain látható volt a szörnyü izgatottság.

— Nem kérdelem, lelkeim öröme, édes férjem, — hajolt reá Rózsa — mi talált ez éjen át? hanem halát adok a Mindenhatónak, hogy ismét visszavezérlett, fájó szívemhez szoríthatlak. — E közben csendesen melléje térdepelt és haladattal emelte fel szíve, lelke fohászait a minden jók Adójához.

Némi vártatra László ágyba kívánczozott, és összefüggés nélkül kezdett beszélni; forró-láz rohanta meg kimerült idegeit, és a szenvedő inkább halott-, mint élőhöz hasonlított. —

Az ifju erő, a gondos ápolás és orvosi segítség megtevén hatásukat, megmenték a rideg halál karjai közül! Alig enyhült Ormosi baja, azonnal sietett a borzasztó színhelyen tett istenes fogadalmát teljesíteni: a templomba fehér márványból művészileg készült Má-

ria-szobrot, a mint a sz. Szüz testikép megbolt isteni fiát ölen tartja, csináltatott, és ugyanilyent kised alakban a fába vésett üredékbe helyeztetett, azon fába, melyen ő rendkívüli segítség és védelem által megmenekült a bőszült farkasoktól.

Még csak kevés mondanivalónk van.

Ormosi minden szombaton felkereste a képesfát, és annak tövéhez borult; később családtagjai is követék, vagy ha ezt az idő viszontagsága miatt nem teheté, fölkereste a templomban a veszélyben forgók kegyelmes védőjének sz. szobrát. Nem kívánta ő ezentul a hirnevet, nem kereste a veszélyt; de abban talált legnagyobb dicsőséget, ha alázatos szívvel szolgálhatta az Urnak, és a neki szentelt napokat buzgón megülhette! Betegsége alatt még egy másnemű változáson is esett át: sejtelemszerű idegenkedést kezdett érezni az iránt, ki neki ingerlő beszédeivel a karácsonéjjeli eseményt szerezte. Később lehullt teljesen az álarc a vélt barátáról, és aljas tette törekvése miatt köztulát tárgya lön. Végre is elérte Isten büntető keze, s saját fegyvere által veszett el.

S ez a képesfa története.

* * *

Köszönetet mondánk a szíves közlőnek, és közakarrattal fölkerestük a képesfát ujjolag.

A mentő fa ugyanrégen elporhadt, — mi is volna állandó e világon, mely maga is enyészetes! a mostani is a mulandóság révén áll; de a kegyelet a sz. képet egyre megőrzi s tiszteletben tartja.

Történetünk közlésével a kegyelet a sz. kép. és a buzgalom a boldogságos szüz Anya iránt a szívekben gyarapodni fog, úgy vélem, és a netán veszedelembe esők annál nagyobb bizalommal emelendik föl esdő karjaikat a „keresztények segítségéhez!“

Garay Alajos.

Bükkaljai cserfalevelek.

IV.

Szakasz, aug. 23. — D a J. Kr. ! — Megbocsát édes szerkesztő ur, hogy újra itt vagyok levelemmel, és hogy falusi kurátor létemre annyit alkalmatlankodom; de a szívesség, melylyel ön három első levelemet fogadta, bátorít a negyedik elküldésére is.*) Ne is vegye rossz néven, hogy mint falusi kurátor ilyesmiken is töröm fejemet, hogy önnel levelezek,**) mert hisz, — dicselkedés nélkül legyen mondva — néhány iskolát fel a poesisig magam is végeztem; innét azonban, a költészethez nem levén hajlamom, retirálni valék kénytelen, ijesztő példájára valamennyi ügyetlen versfaragónak és ficzfa-poétának (nálunk a fűzt ficzfának hívják). „Jó leszesz g a z d á n a k, mondá tanárom jókedvében, mert nem tudsz költeni.“ Így belőlem falusi kurátornál, tulajdonképen föld- és szőlőművelőnél egyéb nem vált. Szolgáljon e körülmények megemli-

*) Hasonló szívességgel s forró halaköszönettel fogadandjuk a többiket is. Sz e r k.

**) Sőt inkább igen nagyra becsüljük a dicséretes igyekezetet, mely által mindnyájunk lelki épülésére oly sok szép s üdvös eszmét fejteget. Sz e r k.

tése fölvilágosításul azoknak, kik nem hiszik, hogy a búkkaljai eszerefeleket én írom.

De hallja meg csak szerkesztő ur, mit akarok megírni. Nem költemény, de valóság.

A minap meglátogatott az én kedves komám, Waldgraf Vendel, s épen úgy talált, a mint a kertben ástam. „Ugyan mit öli magát édes komám! — ez volt az ő köszöntése, — tán bizony a világot akarja elnyelni! mit ér vele, ha orrával turja is a földet; maholnap meghal, s aztán más veszi verejtékes kereseténnek hasznát; már ha én komámnak volnék, soh' se kinoznám biz' én magam agyon. Aztán ugyan kinek kuporit! Egyetlen-egy fia van, az is jól van már elhelyezve; ő sem szorul többé senki segédelmére. Ugyan, a miket szerzett, kié lesznek? Komám uram hozzá még pfründner is; és ha ma eszi meg, iszsza meg mindenét, megmarad holta napjáig a pfründja.” E mellett még irástudó, és a legvégsőbb szükségben pennája után is megélhet. Már én csakugyan nem venném kezembe az ástót, az csak szegény embernek kezébe való eszköz.”

Ilyenforma épületes oktatást adott nekem az én kedves komám: minék következtében, majd hogy el nem bízam magam. Más talán jól meg is vendégelte volna komám uramat ily hízelgő nyilatkozatokért. Én nem maradtam többrendű kérdéseire felelettel adósa, melyet mások okulására ide igtatok; mert nem egyszer hallottam én már életemben ilyenforma beszédet. De legsajnosabb, hogy ugyanazt most saját kedves komám szájából hallom; azért kifurná oldalamat, ha hallgatnék.

Kend, édes komám, esodálkozik azon, hogy én dolgozom. Megmondom az okát, miért teszem azt.

Először azért: mert ez az Isten akarata, hogy dolgozzam. „Fáradtságokkal eszel abból (a földből) életednek minden napjain. Orezád verejtékével eszed a kenyeret, miglen visszatérsz a földbe, melyből vétetél.” Így szólott az Isten ősapánkhoz, Ádámmal; e leezke, úgy gondolom, mindnyájunknak szól, kik Ádám ivadéka vagyunk. Más helyen azt mondja a szent írás: hogy az ember akként van teremve a munkára, miként a madár a repülésre. Micsoda madár lenne az, mely nem repülne?*) — „Én vagyok a te Urad Istened, idegen istened ne legyenek. Én előttem;” így szól az Isten első parancsolatja. Ez egy Istenem szavára hallgatok én; az ő akarata zsinormértéke tettemnek, bármint mondjon is más.

Másodszor: dolgozom azért, mert a dolog sok büntől megöriz. Volnának csak munkásabbak a házasfelek, nem is volna annyi czivakodás és perpatvar a háznál, mert rá sem érnének a dolog miatt; munka után pedig inkább pihen, mint veszekszik mindenki. Valóban a csatépaté csak olyan háznál otthonos, a hol nem tudnak magoknak egyéb dolgot találni; valamint csak azon óra út össze-vissza és jár rosszul, melynek nem minden kereke teszi meg a maga rendes szolgálatát; foroglódnék csak a családnak nagya, apraja fürgén, mint egy jó óra kerekei, mindegyik a maga körében; lelkemre mondom, soha sem lenne békételenség a házban, áldott béke honolna a családban. Nincs ugyanis jutalmazóbb, megnyugtatóbb, édebb a becsületesen bevégzett munka öntudatánál. — Az ember munkára lévén az Istentől teremve, tétlen nem is vesztegelhet. Valamit tennie kell. Semminemű helyzetben sem maradhat az ember tétlen; még a sötét börtönben ülő lelánczolt fogoly is törí fejét valamin. Ha az ember jót nem tesz, rosszra vetemedik. Azért méltán mondják a restséget az ördög vánkosának. A dologtalan szövi a pletykát, ember-megszólást, idéz elő egyenetlenséget, ellenségeskedést; mert a dolgos ember nem ér rá ilyesekre. A renyhesség szaporítja a lopók, tolvajok és rablók számát, mert csak a rest és dologkerülő kívánja meg a másét; de

*) Nálunk az a szokás van, hogy ha az apa előregszik, vagy a gazdálkodást megunta, a gazdaságot fiának vagy vejének adja át, ki aztán a gazda (Bauer), az apa pedig Pfründner — javadalmas nevet kap. Mint ilyen megtartja a szántóföldek egy csekély részét, melyet a gazda neki megművelni tartozik; a szőlőhegyből annyit, a mennyit megművelni képes. Kiköt ezen fölül magának évenként 6—7 köböl búzát, néhány esikét és tojást. Sz. G.

*) Ezekhez adhatjuk még sz. Pál apostol ama mondatát is: „A ki nem dolgozik, ne egyék” (Tessa. II. L. 3, 10), azaz: a benye nem érdemli meg a mindennapi kenyeret. Sz. G.

a munkás embernek jól sem esik az, mit nem ő maga keresett. A renyhesség tölti meg korhelyekkel a koresmát; mert az igazán dolgos ember jobban szokta megbecsülni véres verejtékének keresményét, és nemesebb czélokra fordítja azt. Azért méltán foglal a jóra való restség a hét főbűnök közt helyet. Ez tolvajfészke az ördögnek, melyből a bűnök számtalan fajzatai sarjadoznak.

Azért soha sem tudok elég hálát adni a jó Istennek, hogy — miután természetünk, és szüleink paradicsomi bűne miatt, megromlott és minden rosszra hajlandó lett — természetfölötti kegyelmén kívül még egy természetes eszközzel is gondoskodott, mely bennünket a bűnbeeséstől visszatartóztatna, a vétkezés ellenszereül fáradalmas munkásságot rendelvén az ember számára. Im, a kegyes Isten még a büntetésnél is javát akarja az embernek.

Harmadszor dolgozom azért: mert szép sikerét és hasznát látván munkámnak, örvend az én lelkem Isten áldása szemléleténél. Oly jól esik Istennel kezdeni munkámat, s oly édes érzés fog el, midőn végeztével visszatérünk a szerencsésen bevégzett munkára, s hálát adok érte az Urnak. Azt mondja komám: van nekem miből élélnem, még ha száz esztendeig élnek is. Hej! nem jó az Istennel gunyt üzni. Láttam én már dús-gazdagokat, kik néhány rövid év alatt lettek földönfutó koldusokká, pedig sem le nem égett a házok, sem a víz el nem mosta vetéseiket, sem a tolvajok el nem orozták pénzüket; hanem oktalan elbizakodásunkban neki adták magunkat a kényelemnek és hanyatlásnak. Volt a háznál éjjel-nappal dinom-dánom; a sok „humillimus servus” egymást érte; nem volt a mulatságnak az a neme, melyet ki nem gondoltak, véghez nem vittek volna; a rövid ideig tartó dinom-dánomnak hosszu szánom-bánom lett a vége, valósulván rajtuk a közmondás: a ki előre nem tör, hátrál; a ki nem gyarapszik, fogy az. — Azért soha se busuljon azon, édes komám, kire marad majd az én sok vagyonom. Komám uramnak ugyan sületlen beszédeért testamentomban egy fabatkát nem hagynék; egyetlen fiam jusát is kiadtam már; a mim még van, akad annak gazdája, visszadom az Istennek, a ki adta.

Azt mondja továbbá komám, hogy én az asónál és kapánál tisztességesebb munka, pennám után is megélhetnék. Ej, hagyja el komám; nem irigylem én egyik írónak sem a dolgát; látott-e már valaha komám egy penna-rágót, ki pennája után meggazdagodott volna? ellenben akárhányat láthatni köztök, kiknek lapos az erszényük, tires a tarisznyájuk. Aztán Krisztus urunk is az irástudókat korholja leginkább, kik különféle terheket raknak az emberek vállaira, magok pedig egy ujjal sem lendítenek rajta.

Dolgozom negyedszer azért is: mert egészségemre válik. Lássá komám uram! nekem (köztünk legyen mondva) arany-erem van. E miatt se nem ülhetek, se nem írhatok vagy olvas-hatok egy huzomban sokáig. Azért, hogy egészségemet fön-tarthassam, dolgoznom kell. Az egészség fön-tartásának ezen eszközt bárkinek is ajánlhatom, kinek étvágya nincs, ki aludni nem tud, a ki unatkozik stb.; a dolog és munkásság majd meghozza a jó étvágyat, az édes álmot, s elűzendi az unalmat. Valamint a víz csak úgy tartja meg átlátszó kristály-tisztaságát s kedves ízét, ha folyton foly és eseregdez; ellenben pedig megposhad, ha áll: ugy az ember is csak úgy örvendhet fris egészségnek, ha mozog. Létezhetik-e pedig nemesebb s előnyösebb mozgás a munkánál? A munkászerető embernek soha sincs szüksége étvágygerjesztő pillulákra, labdaesokra.

Sokan méltóság s tisztesség alattinak tartják az ugynevezett durvább kézi foglalkozást, például: főzést, mosogatást a konyhában, kapálást vagy gyomlálást a kertben s egyéb számtalan házi dolgokat. Pedig míg ifjaink s hajadonaink a háziasságra vissza nem térnek, s a házon kívül csak szórakozás és multság után járnak, addig egy boldogabb korról ne is ál-madozzunk. Baljóslatu jel az, hogy sokan a házi foglalkozást már szégyenlik, kiknek pedig illelenek. Egyszer egy polgári háznál egy leányzót, most már kisasszonyt, vagy divatosan: nagysámot, ki különben igen esinosan öltözködni szokott, véletlenül a mosogató-dézsza mellett találtam; mert ő-korbeli anyja mindaddig nem akart szolgálat tartani, míg eladó leánya van. Képzelné lehet zavarodását, fulig pirult, s szégyenletében nem

tudta, mitevő legyen; az én lelkem pedig repesett örömben e ritka látvány fölött; csak az nem tetszett, hogy ő szegyenletle. Tehát diszes öltözék és munkás háziasság ne illenék össze? Már nekem az elvem, s úgy hiszem, mindenki osztja azt, hogy ha még egyszer házasodnám, azt a leányt választanám, kinek legkevésbé patyolat a keze.

S ezzel köszönöm édes komámnak irántam viseltető szíves részvétét s őszinte tanácsát, de nem élek vele. Meg ne nehezteljen komám egyenes-szívi válaszáért. Én ezzel tartoztam az Istennek s az igazságnak. Sajnálom, hogy épen komám uramnak kellett e kellemetlen, de való leczkét adnom. Isten mentsen meg, hogy saját gyermekei valaha ily elven induljanak. Hála legyen a Mindenhatónak, hogy fiam a keresztapái gyámság alól kinötte magát, *) s hogy azt én Isten jóvoltából megélhettem, hogy fiam nem került kiskorúságában keresztapái gondjai alá. Tudva ezt soha sem lettünk volna komákká; noha végkép elhagyott a remény, hogy Isten valaha magzattal megáldjon, de ha még egy fiam lenne, jobban válogatnám meg neki a keresztapát.

Képzelteti szerkesztő ur, mily hosszú szemeket meresztve s mennyire leesepezve somfordált az én kedves komám ki szó-talanul a kertből.

Másnap, azaz vasárnap ismét hozzám jött a koma, fedezettül hozván magával oldalbordáját, a komámasszonyt. Én igyekeztem a busongó komát fölvidítani, úgy viselvé magam körülte, mintha köztünk misem történt volna. A koma is szabadabban kezdte lélekezni s végül maga tért a tegnapi beszélgetés tárgyára, azon megjegyzést tevén utána, hogy olyat még soh' sem evett. Én kedves egészségére kívántam neki. Tán fogott rajta. Csak hogy a vén ló nehezen szokik. Isten velünk!

Szutor Gáspár,
templomgondnok és egyházi.

Katholikus hitélet.

Pest. sept. 9-kén. D. a J. Kr. — A tegnapi szent napon élvezett lelki örömtől áthatva írom le azon ünnepélyt, melyen jelen lenni szerencsés valék. — A pesti katolikus legényegylet alakulásának második évünnepét, és a *hospitium* (szálloda) megnyitását ülte meg. *) Mintán a szent ünnep előestéjén az egylet tagjai a sz. gyónást végeztük, egybegyülénk reggeli 7 órakor a theréz-városi plebánia-templomban, hol is szeretett alelnökünk, dr. Szabóky Adolf, szent misét tartott, melynek végeztével az oltár körül levőkhez szivvireható beszédet tartott, megfejtvé abban

*) A keresztapa nálunk a gyermeknek rendszerint gyámja is. Ez igen jó szokás volna, csak hogy az ilyen gyámok árva keresztfiaiknak nem csak örökségére, s ezt is sokszor farkas módjára, hanem örangyalaképen lelkére is ügyelnének. Sz. G.

*) A két év óta oly szép virágzásnak örvendő pesti legényegyletnek nyomatatásában megjelent névjegyzékéből érdekesnek találjuk fölemlíteni: hogy 1856-ki szeptember 8-kától kezdve f. hó 8-ig összesen 352 legény vétetett föl tagúl. Ezek közt volt: ács 8, aranyműves 3, asztalos 94, bádogos 12, kádár 14, bogárnár 25, bőröndös 3, cserépes 1, cipész 197, eszénadia 33, esztergályos 8, ezüstölő 2, fűsüs 1, fametsző 2, fazekas 1, gépész 3, harisnyakötő 1, hentes 1, kalapos 3, kárpitos 2, kefékötő 4, kereskedő segéd 2, késes 6, kezyűs 4, kosárkötő 3, kovács 60, kömives 22, könyvkötő 5, költégyártó 1, kutesimáló 1, lakatos 79, lakirozó 2, mázó 2, mézszáros 1, mézeskalácsos 1, molnár 1, nyerges 5, órás 5, pék 19, puska-műves 3, rézműves 7, szabó 245, szedő 3, szerkovács 10, szíjgyártó 7, szobafestő 5, szolga 2, szűcs 10, takács 3, timár 5, tücsimáló 3, üveges 11, üvegmetező 1. Összesen 352. Magyarországból való 749. — Néhány nem-katholikus legény mint vendég látogatta az intézetet. — A belső rendre felügyel a legények dékánya, kit 12 rendező segít; van ezeken kívül 3 könyvtárnok, 1 szálloda és 1 házrendező. — Vajha a pesti derék mesterlegények e dicső példája hazánk többi városában is méltó utánzásra találja! Legkevésbé sem kételkedünk benne, miszerint ilyetén üdvös célú egyletek elszaporodásu egyik igen hathatós tényezőül szolgálja arra, hogy a jó, istenes házi rendtartás, miről ünnepelt népszónokunk és írónk lapunk előbbi számaiban oly remekül értekezett, a családok körében meghonosuljon. Szerk.

a szív és lélek tisztaságát, s ama boldogságot, mit csak azon ember érez, ki büneitől a penitentiartás szentsége által megtisztulva mély alázattal járul az Oltári szentség vételéhez. A szent mise alatt az egyleti tagok egy szép négyes éneket zenegedeztek, mely a szíveket magasztosan emelte az ajtatosságra. Különös jó hatással volt az egyleti tagokra nézve egyik tisztelt polgár és egyleti jötevő példája, ki mindkét fiával, kik szintén egyleti tagok, járult az Oltári-szentséghez, s megmutatá ezzel is, hogy mikép kelljen az egylet virágzását elősegíteni; mert nemcsak anyagi, hanem szellemi, lelki pártolásra is van szüksége egyletünknek, főkép a polgári, a munkás osztály részéről. — „Isten adjon sok ily lelkes jötevőt egyletünknek!“ — hangzott a hálás tagok ajkairól.

Az istenitisztélet végeztével — egyleti zászlónk elővitele mellett — rész vevénk azon szent menet, mely az esztergomi egyházi zsinat érdekében a Hermína kápolnához tartatott; példás rendben vonulánk ki, és öröm volt látni, mily számosan valánk jelen. — Délután a házi ünnepély vette kezdetét: mialatt a tagok a csevernyén voltak, számos vendégek gyűlének egybe a nemzeti és birodalmi zászlókkal, az ország és különféle mesterségek czimereivel, egyleti jötevők arczképeivel, s egyleti védszentünk, a bold. szűz Mária és sz. József, s kedves hazánk első apost. királya, sz. István szobraival fényesen díszített teremben, hol alelnök ur megnyitá magyar- és német beszédet tartott, melyben az egylet multját és jövőjét érintvé, a szálloda (*hospitium*) hasznos voltát és szükségét részletesen fejtegetvé, szivvirehatóan buzdítá föl fiait a jóbani kitarásra; mely szavak mélyen hatottak hálás szívünkbe, s ismét fogadást tevénk, közös atyánk, szeretett alelnökünknek buzdítását egy szívvél és lélekkel fogadni. — A beszéd után felgördült a kis házi színházunk függönye és az egylettársak „Legényegylet“ című 2 felvonásos életképet magyar, s „Robin“ című 1 felvonásos vigjátékot német nyelven adának elő, mire azután magyar s német szavallatok és ének következett. Az ünnepélyt a polgári lövöldében vig vacsorával zártuk be, mely alatt szeretett alelnökünket, az egylet előljáróit és jötevőit hála- és örömteljesen felköszöntöttük, szemünk előtt tartva, hogy vig kedély illemmel párosulva egyletünknek díszére válik! — „Isten áldja a tisztas ipart!“

Tóth István, egyleti tag.

Szabadka, 1858. Hitéletünk körében némi érdekesb események merülvén föl, örömtől áthatva, toll után nyulunk, hogy azokat az általunk igen kegyelt Kath. Néplap hasábjain szeretett hitrokonaink lelki épülésére s örömeire köztudomásra juttassuk. Egy, nálunk — ily mérvben talán máshol sem — eddig nem látott ünnepélynek valánk szenttanui. A mi után ugyanis rég óta epedve sóvárogtunk, a várva várt napra felvirradtunk, értem aug. hó 29-dik napját, a midőn a sz. olvasótársulat megalakulása ünnepélyt 14—15 ezerre menő népsokaságnak közepette megtartottuk. Oly nap volt ez, mely a valóság kedélynek maradandó üdvteljes élvezetet nyújtott, a mennyiben ötven ezeret haladó városunk magyar és dalmát ajku lakói, a környékből összesereglett hitrokonainkkal együtt, versenyző buzgalommal végezték sz. ajtatosságukat; és pedig következő renddel: Az ünnepélyt megelőző délután 3 órakor magyar, 4 órakor dalmát nyelven a sz. letenye végeztetett; 7 órakor körmenet tartatott a kalváriára. Más nap reggelén a nagy harang méltóságos hangja jelenté az ünnepély kezdetét; 6 órakor magyar nyelven énekes sz. mise, utána a szentegyházon kívül ugyan magyar nyelven az ünnep eredetéről s következményeiről keneteljes sz. beszéd, 9 órakor dalmát nyelven az említett tárgyra vonatkozólag maga nemében ihletés sz. beszéd, egyenkint szivvireható elmondva, üdvös hatását semmi esetre sem téveszté. Tíz órakor az összes harangok ünnepélyes moraja közt kellő rendben megindult a körmenet a templomból a plebánia-lakba, hol is egy társulati leánya által az ez ünnepély végzésére tisztelettel fölkért ft. Botka Mihály cz. k. és esperes ur meghívott; a menet ugyanazon renddel tért vissza a templomba, hol ft. cz. k. és esp. ur a társulat tagjai által Pesten készítettett gyönyörű zászlót, aranyal kivarrott vánkost, a rajta levő gazdagon aranyozott pompás koronával egyetemben megáldá. E jelenet, és az esperes urnak mondott alkalmi hathatós beszéde többek szeméből

örömkönyveket sajtolt ki. E beszéd végeztével megindult a körmenet a Szentháromságának piaczon levő nagyszerű szobrához. Szívünk örömben uszott, midőn a körmenetben részt vett népsokaságon végig tekintünk. Elöl vitettek a számos zászlók; azután kellő rendben mentek a vagy 5-6 százra tehető, fehérbe öltözött társulati leánykák, fejkön koszoru, kezökben égő gyertyával; továbbá a templom jeles zenekara, a papság teljes díszben, és a népsokaság, mindnyájan szívemelő énekeket zengedezve. A Szentháromság szobránál végzett ima után visszamentünk a templomba, s ekkor kezdetét vette az Isten-ember végetlen szeretetének vértől külső áldozata, a sz. mise, melyet a ft. esp. ur mutatott be a Mindenhatónak. Sz. mise után elkísérők ismét a ft. esp. urat a plebánia-lakba, hol is magyar s dalmát nyelven két Mária-leánya által az érdemekben megőszült nagybuzgalmu esperes urnak hála-köszönet szavaltattott fáradozásaiért, a ki is elérzékenyülten a megilletődés gyöngyöit hullatá, forró szívből áldást mondva az ünnepélyben résztvettekre, valamint az egész társulatra. Minderre barátságos ebéd következett ft. Probojesevics János sz.-therézi plebános urnál. Legyen szabad itt köszönetet szavaznunk az imént említett, érdemekben gazdag ft. plebános urnak, ki az ünnepély tulajdonképeni szerzője s végrehajtója vala, és ki, hogy a ft. esp. ur szavaival éljünk, határtalan buzgalmánál fogva mindazt, mi híveinek lelki épülésére szolgál, a leglelkesebben életbe léptetni, foganatosítani szokta. Isten áldja meg működéseit! Azonfölül nem hagyhatjuk említés nélkül, hogy a külvárosi nt. plebános urak, valamint a helybeli t. ferencziek is, ez ünnepély emelésére közreműködni el nem mulaszták. Nem különben említésre méltóknak találjuk még azt is, hogy az ünnepély utáni nap, reggeli 7 órakor, az Urban elhunyt társulati tagok lelki-üdveért gyászmise tartatott. — Áraszsza az áldásaiban imádandó jó Isten termékenyítő malasztját olvasó-társulatunkra s annak minden egyes tagjaira!

Hoffmann P.

Ráczkeve, aug. 29. D. a J. Kr.! A közelmúlt napok egyikén sz. misém végeztével haza térvén, beköszönt hozzám egy istenfő asszony: „Diesértessék a Jézus Krisztus!” mire én „mindörökkön-t, mint illik, feleltem. „Egy kosárka körtvélyt hoztam tiszt. urnak.” Szívességeért midőn köszönetemet nyilvánítottam volna: „Nincs mit — mondá — örömet adok abból, a mi van.” Egy fának gyümölcsével kivonom én is meglepni a t. olvasó közönséget, mint a melyet igaz hit növelt erőssé a ráczkevi keblében. — Ot óra volt reggel. Alig végezte minden jó lélek az angyali üdvözlöt, midőn fél hatra ismét megszólalt az öreg harang érznyelve, s szokottnál mintegy ünnepies hangon figyelmeztette a híveket, hogy nagy nap e mai, melyre Isten kegyelme minket ébredni engedé. Hatkor beharangoztak, és az Igének mindenható erejével testté vált kenyér a legméltóságosb Oltári-szentség illő szertartások közt imádásra kitétetett. Hét órakor kis, tizkor nagy mise tartatott; ez utóbbit főt. Horvátovszky Vilmos ez. kanonok és plebános ur által mondott tartalomdu sz. beszéd előzte meg; — győző okokkal mutogatá a többi közt ő nsga: miszerint édes Üdvözítőnk az Oltári-szentségben nemcsak keserves kinszenvedésének és halálának emlékeztetést hagyta az emberi nemzetnek; mert csupán erre van elég, mi intsen bennünket; — hanem saját magát, istenségét és emberségét a kenyér — bor színe alatt „örök életet ígervén azoknak, kik ezen kenyérben részesülnek“ (Ján. 6, 52.); míg azokat, kik az ember fiának testét nem eszik, az életnek elvesztésével fenyegeti (Ján. 6, 54.). Intvén továbbá híveit e napnak szoros megüdvözésére, szemelánczolatnál fogva igen érzékenyen tolmácsolta minden igaz keresztény lélek fájalmát, mely az anyaszentegyház öt parancsolatjának elseje nemcsak, de az Isten tiz parancsolatjának harmadika elleni szantszándékos vétéséből támad, mert: „bat nap munkálkodjál, a hetedik nap szombat, az Istennek szent nyugodalma: a ki munkálkodik e napon, halállal haljon meg“ (Móz. II. k. 31, 15); és másutt: „valaki megbotránkozott egyet e kisdedek közül, annak könnyebb lett volna állapotja, ha egy malomkö köttetett volna nyakára, s a tengernek mélységébe elmerítettett volna“ (Máté 18, 6.). Ez érintett s több szép egymásból folyó igazságok bővebb kifejtése képezték ft. esperes urnak köztanulságra szolgált sz. be-

szédjének tárgyát. — A vécsernye délután szokás szerint fél háromkor, a szentségbetétel hatkor végeztetett.

Tömvé volt ma templomunk az isteni szolgálatok alatt; de mi nemcsak az ünnepélyesség nagy emelésére, hanem egyszerűszersmind fényes bizonyosságára szolgált annak: mily eleven, mily munkás hit melengeti a ráczkevi katolikusok belsejét, azon — saját kívánságuk folytán teljesített — dícséretes tényők volt, hogy a szentség kitételének idejétől annak egész betételeig a földmivelő-társulat ketteje-ketteje, félóránként egymást felváltva, égő viaszgyertyával kezökben, az Isten sz. oltáránál tisztelegve állottak. — Valóban szép, lélekemelő volt ez istenfőlk magokviselete; tiszteletteljesen s némi sz. félelemmel léptek ők előre, mert tudták, hogy az ég és föld hatalmas Ura az, ki örök szeretetének zálogául saját maga kíván lenni közöttünk; nem szégyenelték térdeiket egész földig meghajtani az előtt, kinek az angyalok egész serege áll szolgálatjára; égő viaszgyertyát tartottak kezökben azon szeretet ábrázolására, mely keblüket az örök szeretet irányában hevíti; és valamint a viasz égés által fogy, fölemesztetik: készek ők is hitbeli meggyőződésükért — ha kell — életüket áldozni. Buzgó plebános urnok rendelete nyomán a szomszéd főkhelység (Beese) németajku ajtatos hívei processióval jöttek föl az anyagyházba, a „velünk lakozó sz. otyának“ imádsására.

Es ime e szép nyilvános vallástétel hitünk legmélyesébs titka fölött, mind az említett napnak hozományja. Mintha most is hallanám a buzgóság magasba szálló ének-árját:

„Imádlak téged, elrejtett Istenség,
E színek alatt jelen levő Felség!
Oh Jézus, kit most fedél alatt nézek,
Részessültesz abban, a mit éhezek:
Hogy én színről színre lássalak téged,
S örökön örökké áldjam sz. Neved.“

Igen sok tudatni valóm volna még ft. szerk. ural, de hogy hosszas ne legyenek, csak röviden említek még egyet. F. hó 18-án, mint 6 es. k. apostoli Felsége születése napján ünnepet ültünk Ráczkevében. Minden rendű és rangu hivatalbeli tiszt urak iparkodtak a három pappal tartott sz. misén jelen lenni, hogy ott buzgó imájokat a papéval 6 Felsége jölteért égbe szállítsák. Végre... mozsarak dörgése hirdeté nálunk is a szerencsés szülést. Mi a „Te Deum“ot megtartottuk, áldva a bölcs Gondviselést, ki mindeneket a legjobban rendez el. Hogy az ujon született koronaherezeget az ég tartsa, s növelje kedvességben Isten és emberek előtt, — őszintén kívánjuk.

Vinís Ferencz, káplán.

Vodicza (Baja mellett), sept. 8. 1858. Ft. szerkesztő ur! Nem rég tett ígéretemet beváltandó, k. engedelméből a vodiczai bucsuról tesztek említést. Vodicza csak egy remete lakból és egy kis kápolnából áll, mely a bold. Szűz születésének emlékére van szentelve. Nevét vette azon szentelt forrásoktól, mik a kápolna magaslatának oldalából folyton buzognak. Vodicza a szláv szó, magyarul: vizeske. A források üdítő ereje, a fának hús s mintegy áhitatra vonzó árnyazata, de még inkább a kegyelmek, mik itt Mária által kiosztattak, korán kedvelté és látogatottá tévék e szent helyet. Így lön, hogy az újdön épült kis kápolnához teljes bucsu csatoltatott. Ki hite szerint komolyan meggondolta, mi a teljes bucsu, az beláthatta ebben is az egyháznak, e gondos anyának gyermekei iránti szeretetét; mi csak ismét őszön lehet arra, hogy magunkat e gyöngéden szerető anya méltó gyermekeivé tegyük. E tekintetben pedig elég, ha a becses adományt becsülni s haszunkra fordítani tudjuk; mert ki ezt teszi, reménye lehet több jótéteményekre is. Ez ohaj nem is maradt teljesíten. Sokan ugyanis magasb, mint alacsonyabb rendből nem tekintve a homokot, forróságot és távolságot, kisiettek Vodiczára, hol a szent kutakon kül az Üdvözítő forrásaihoz is járultak. Épülésünkre szolgált láthatni, mint gyülekezett össze a gyónó-székek körül az ajtatoskodók nagy serege, daczára a mindinkább permetezni kezdő esőnek. A kápolna felette kiesiny levén, a gyöntató-székek a fák alá helyezték; s mit így a pénzhiány még sokára tesz reménylhetővé, a jó Isten gazdag lombozatu fáiban pótolni látszik. Valóban nem is láthatni szebb fákat e

vidéken, mint ezek. A népsokaság bár áthatlan volt, a sz. áldozás mégis a legszebb rendben és áhitattal történt. Megszünik ilyenkor a mozgás, s mindenkinek szemei egy ponton függenek. Letérdel a három-négyezernyi sokaság, s minden irányban hosszú sorokat képezvén, porba hullva várja a királyok királyát. E megható szemle a pusztáiban csodálatos megelégtetés- és az Urnapi körmenetre emlékeztet, mely Jézusnak valódi diadalmeneti napja. A nép igényei szerint három nyelven tartott sz. beszéd. Ilyről nt. J e r k o v i c s, németül nt. B a r t l, magyarul nt. K u r k a tarták a sz. beszédet. Adja a Magasság-beli, hogy az elvetett mag százsoros gyümölcsöt hozzon!

P. J.

Apáczs, sept. 5-én 1858. Munka után édes a nyugodalom, tartja a közmondás. És ez annyival édesebb, mennyivel az ember tiszta lelkismerettel, esendes öntudattal elmélkedhetik véghezvitt munkája fölött. A nyugalom élvezete csak akkor lehet igazi örömlévezet, ha az embernek a lefolyt munkaidőre nem kellend pirulással gondolnia, és a számadás nagy napjától rettegnie. Ki a rábizott munkát türelmetlenül, mintegy a kényszernek hódolva végül, ott hiányzik a lelki nyugalom, s már az arcz külseje elárulja a belső zavart, mely a kebelben viharoként dül, s a keserű önszemrehányások az életerőt fogyasztják. — Miután tehát Isten segítségével befejezők az iskolai élet, fáradt lelkemnek szinte jól esett egy kirándulás a természet csodálatába, látni annak fenségét, bámulni a böles Teremtő remekművét. Így jöttem A p á c z s a, a kedves szülőföldre. De miért is kedves az a szülőföld, miért oly elfelejtethető? — Ott látá az ember az első napvilágot, ott ringaták bölesőjét, ott érzé az édes, boldogító anyai csókot, melyet a kedves anya nyom méhe gyümölese mosolygó ajakára; ott tölté a boldog gyermeki éveket játszi kedvel, vidáman, melynek emlékére még az ősz, az évek sulya alatt meggörnyedt agastyán is megifjodni látszik. Felejthetők, kirúthatók-e valljon e kedves emlékek, melyek, ugy szólván, velünk születtek? — Bizonyosan nem. — Már a szülőföld látása is tehát elég örömet nyújtott, hol még a lég is tisztább, élvezhetőbb. De mily nagy volt örömem, midőn az új, épülőfélben levő, mondhatni gyönyörű templom falait látám: azt a szemeimbe töltő örömkönyvek eléggé kifejezik. Mint hangyák nyüzsögtek ott az emberek, kettőtötött szorgalommal munkálkodván az Ur hajlékán. Az épületet, mely S e r k é d i Sándor szentesi építő által — mint hallám — 27690 pengő forintért miertőleg készítették, nagy-szerű és erős válogatott anyagból készült, s akármely városnak díszére válnék. Nem lehet a nép ott vallástalan, hol az Isten oltárára ily áldozat tétetik. Az alig ezer nyolekszáz lelket számláló község átlátva a csak vert falból készült eddigi imaház kicsiny- s roskadozó állapotát, s meggondolva, hogy mindenök, mivel bírnak, az Istentől van, egy alkalmas, elég tágas templom és paplak készíttetését elhatározá. A község e nemes szándokát a magas es. kir. kormány mint kegyur, kinek nemes áldozatkészsége az egész birodalomban hálával elismertetik, az által akará előmozdítani, hogy a templom és paplak felépítéséhez öt ezer pengő forintot legkegyelmesebben ajánlott, mely már kifizetés végett utalványozva is van. Az Ur szelleme s áldása lengjen O Felsőge legmagasb személye fölött, ki szent hitünk iránti kegyeletos buzgóságának ez által is újabb jeleit tüntette ki. Ezenkívül a templom építéséhez járultak: nt. O r t a n e s i k István helybeli lelkész ur, ki a terv megtestesítésén fáradozhatlanul munkálkodott, 100 pfrttal s 2 db arannyal, K h o n Ádám izraelita, míg a templom épül, évenként 20 pfrttal, K l e i n József izr. ugyanannyival. A többi összeget, mely huszonkétezer pengőforinton felül rug, a község fizeti. — Szomorú szívvel nézett a község a jövőbe ily tetemes összeg kifizetésén, miután a dobány, melyből egyedül reménylették az építési költségeket fedezhetni, előbb igen gyengének mutatkozott. De az Ur, ki nem hagyja el a benne bizókat, midőn már csaknem kétségbeestek a silány termés fölött, oly bő áldással vizagszálta meg a szomorkodó lakosokat, milyenne még eddig nem emlékeznek. S ha a letakarítás kedvező időben megtörténhetik, a templom építési költsége kamatostul vissza lesz fizetve. Áldassék az Ur szent neve, ki művében hatalmas, s végetlen jóságú!

Még a templom felszerelése aggasztó, miután az is tete-

mes költségbe kerülend. De reménységünk van, hogy fognak még találkozni oly nemeskeblű férfiak, kik e maroknyi községnek áldozatát méltányolva, s ügyüket szívökön hordozva, a belfelszereléshez Isten dicsőségére szívesen áldoznak megtakarított filléreikből. Adja az Eg, hogy minél előbb megirhasam t. szerkesztő urnak azon adakozók becses névsorát, kik az apáczai templom felszereléséhez segélyadományaikkal járulandnak. A felszentelési ünnepélyt — ha Isten éltet — közleni el nem mulasztom. Isten velünk. S ó m a f i.

Fölvilágosító levelek az új pénzről.

II.

Kedves öcsém!

Az egész austriai birodalomban ezentul egyetlen-egy pénzbecs leend törvényérvényű; ezt mi „austriai becs“-nek fogjuk nevezni. A pénzbecset illetőleg, általában a „45-forintos pénzláb“ fogadtatott el.

Hogy az austriai becsset megérthed, meg kell jegyezmem: hogy az 1857. jan. 24-iki pénzszereződés szerint az arany és ezüst pénzek veretésénél a vámegyleti font fog alapul vétetni. Ezen vámegyleti font egyenlő $\frac{1}{2}$ kilogrammal, vagyis egyenlő 500 grammal. Ezen vámegyleti fontot meg kell különböztetni a bécsi fonttól; ugyanis ez utóbbi változatlanul megmarad a vámegyleti fonttól, ugymint mely az árucikknek vámdíjának meghatározásánál zsinormértékül szolgál. Jól jegyezd meg, hogy e vámegyleti font körülbelül 28 $\frac{1}{2}$ bécsi lattal egyenlő.

A vámegyleti font tehát az austriai becsset illetőleg alapul fog szolgálni s egy ily font tiszta (finom) ezüsből 45 forint fog az austriai birodalomban veretni, innét nálunk a 45-forintos pénzláb az uralkodó. Nem leszen más pénzbecs, mint az austriai becs és birodalomszerte a 45-forintos pénzláb szerint vert pénzek lesznek forgalomban.

E font mint pénzsúly ezer egyenlő részre osztatik, melyeknek mindegyike $\frac{1}{2}$ grammal egyenlő; egy ily ezredrészt ismét tíz egyenlő részre osztatik, mely legezelszerűbben „kis pénz“-nek (németül: Ass) mondatik.

Az austriai birodalmon kívül azon államokban, melyek az 1857. jan. 24-iki pénzszereződést aláírták, mely pénzbecs és mely pénzláb fog uralkodni: erről utóbb fogok néhány fölvilágosító sort írni. Mostani levelemben tüzetesen az austriai becs s a 45-forintos pénzláb mellett maradok.

Mindenek előtt azon pénzszereződésről fogok szólni, melyek az austriai birodalomban az új pénzszereződés alapján s annak életbelépte után veretni fognak, s azután azokról, melyek a birodalmi pénzszereződésen kívül nálunk is forgalom joggal bírandnak. Mert meg kell különböztetned, édes öcsém, a pénzveretési jogot s az e körüli határozományokat azon egyezménytől, melynél fogva bizonyos szerződés alapján a birodalom határain kívül vert pénzek is érvényes forgalommal fölrubáztatnak.

Az összes austriai birodalomra nézve az 1857. sept. 19-iki császári kiboocsátvány nemesak a 45-forintos pénzlábat alapítja meg, úgy hogy egy vámegyleti font finom ezüsből 45 forint veretessék, hanem azt is, hogy a forint ezentul, tudnillik az austriai becs szerint, nem 60, hanem 100 egyenlő részre osztatik. Egy ily 100-adrésze a forintnak ismét 10 egyenlő részre osztatik, tehát a forint 1000-edrészekre osztatik. Látod, ebben fekszik a második lényeges különbség az új pénzre nézve. Eddig hozzászoktunk a forintot 60 részre osztani, s a mindennapi forgalom megkönnyebbitette a számolást, sőt jó segédeszközü szolgálta az is, hogy egy forintban 20 garast vettünk. A „garas“ nevezet ily értelemben az új pénzben egészen elmarad (tudnillik a „garas“ nem lesz a forintnak hányzsoros része); mert a forint 100-adrészekre osztatik. Az 1858. apr. 27-iki legfelsőbb határozat a forintnak ezen 100 adrésztét „új krajczár“-nak határozza nevezeteni, megkülönböztetésül a pengő pénzbecs szerinti krajczároktól, miut a melyek a forintnak

$\frac{1}{60}$ -adrészét jelentették, míg az új krajczár az austriai bees szerinti forintnak $\frac{1}{100}$ -adrészét kifejezi.

Minden lényegest a főnebbiekben érintvén, átmehetnek azon pénzemeknek felsorolására, melyek az új pénzszereződés nyomán az austriai birodalomban veretni, s mint ilyek teljesebb törvényérvénynyel birni fognak:

1) 2 forintos; ebben van $\frac{3}{10}$ finom ezüst és $\frac{1}{10}$ vörös réz; 20¹/₄ ily 2-forintos nyom egy vámegeleti fontot és 1 font tiszta ezüsből veretik 22¹/₂ két forintos. A mi ily 2-forintosnak alakját illeti: nagyságának átmérője 36 millimeter; az egyik oldalon van ő es. s apost. királyi Főlsége mellképe e körirattal: „Franc. Jos. I. D. G. Austriae Imperator,“ a másik oldalon van a császári sas, ez alatt az érték-jegy: „2 Fl.“ a körirat pedig ez: „Hung. Boh. Lomb. et Ven. Gal. Lod. Ill. Rex. A. A.“ A körüllet sima s rajta e bevéselt szavak olvashatók: „Viribus unitis.“

2) 1-forintos; ebben is $\frac{9}{10}$ finom ezüst és $\frac{1}{10}$ vörös réz foglaltatik; 40¹/₂ ily 1-forintos nyom egy vámegeleti fontot, és 45 darab 1-forintos vernek 1 font tiszta ezüsből. Nagyságára nézve a lap átmérője 29 millimeter; alakja a 2 forintosnak alakjával egyenlő, csakhogy érték-jegyül áll: „1 Fl.“

3) $\frac{1}{4}$ -forintos (negyed forint); ebben van $\frac{29}{1000}$ finom ezüst és $\frac{1}{1000}$ vörös réz; 93⁶/₁₀ negyed forint nyom egy vámegeleti fontot és 180 darab $\frac{1}{4}$ -forintos vernek 1 font tiszta ezüsből. Nagyságának átmérője 23 millimeter. Alakja a 2 és 1-forintosnak alakjával egyenlő, érték-jegyül állván: „ $\frac{1}{4}$ Fl.“

4) 10 új krajczáros; ebben van $\frac{1}{2}$ finom ezüst, a másik $\frac{1}{2}$ vörös réz; 250 ily 10 új krajczáros nyom egy vámegeleti fontot és 500 darabot vernek egy font finom ezüsből. Nagyságának átmérője 18 millimeter. Alakját illetőleg az egyik oldalon van ő es. s apost. kir. Főlsége mellképe e körirattal: „Franz Joseph I. V. G. G. Kaiser v. Oesterreich,“ a másik oldalon áll az érték-jegy; „10,“ fölötté a császári korona, körülötté e szó „Scheidemünze“ elválasztva, alatta a veretés évszáma s ez alatt babér- s pálmalombok.

5) 5 új krajczáros; ebben van $\frac{375}{1000}$ finom ezüst és $\frac{125}{1000}$ vörös réz; 375 ily 5 új krajczáros nyom egy vámegeleti fontot, és 1000 darabot vernek 1 font tiszta ezüsből. Nagyságának átmérője 16 millimeter. Alakja a 10 új krajczárosnak alakjával egyenlő ezen érték-jegygyel: „5.“

6) 3 új krajczáros; 1 font vörös rézből vernek 50 ily darabot és viszont 50 darab nyom egy vámegeleti fontot. Az átmérő 25 millimeter. Az egyik oldalon a fölirat: „K. K. Oesterreichische Scheidemünze,“ a másik oldalon egy koszoruban az érték-jegy „3.“ Az ily darabot nem lehet új garasnak nevezni: legalább eddig hivatalosan ez érdemben határozat még nem hozatott.

7) 1 új krajczáros (új krajczár); 1 font vörös rézből vernek 150 darabot és 150 db. tesz egy vámegeleti fontot. Az átmérő 19 millimeter. A koszoruban levő érték-jegy: „1.“

8) $\frac{1}{2}$ -új krajczáros (fél-új krajczár); 300 darabot vernek 1 font vörös rézből, és ismét 300 darab nyom egy vámegeleti fontot. Az átmérő 17 millimeter. A koszoruban levő érték-jegy: „ $\frac{1}{2}$.“

Ezen pénzek, kedves öcsém, országos pénzeknek (Landesmünzen) neveztetnek, s nekünk ezekkel lesz legtöbb dolgunk, ha t. i. pénzünk lesz; a külön-szerződésileg kikötött, vagy a kereskedelem és egylet érdekében vert s nálunk is forgalomban leendő pénzekről külön levélben fogok írni.

Mintha hallanám kérdéset: tehát nem lesz ezentul papírpénz? Lesz bizony. De a magas kormány erőlyesen gondoskodott arról, hogy a papírpénzt kibocsátó bank ezen új papírpénzeket (bankjegyeket, banknótákat) bármikor teljesérvényű ezüsttel beváltani tartozzék. Egyik legújabb kormányrendeletben olvassuk, hogy a bank csak az ujonnan kibocsátandó, az új austriai bees szerint értékesítendő jegyeket tartozik ezüstpénzzel beváltani. Lesz tehát új bankjegy az austriai bees szerint, addig pedig a mostani bankjegyek is forgalomban maradnak, míg ez utóbbiak lassankint be nem váltatnak. Föltűnő, hogy csak a banknótáknál nem különbözik az átváltás (Umwechslung) az átszámolástól (Umrechnung), míg a pengő rézkrajczároknál és az ezüst 6-krajczárosknál, sőt az ezüsthuzasoknál is az átváltás az átszámolástól

lényegesen különbözik (oka, ugy látszik, az, mert a bankjegyek egész forintokat tartalmaznak). Minélfogva kívánatosnak látszik, hogy réz- vagy ezüstpénz helyett papírpénzt, még pedig, ha lehet, újabb kiadásu papírpénzt tartunk; legalább azt mutatja a számtudomány, hogy így cselekedve veszteség veszélyének alig teszszük ki magunkat. Mit kell pedig az átváltás és átszámolás alatt értenünk, a következőkből kitétszik:

Ha van 6 ezüst krajczárosod pengőbees szerint, s ezt az új beesre akarod átcsereálni, kapsz e 6 ezüst pengőkrajczárért, a hivatalosan közzétett szabályzat szerint, 10 új krajczárt, s ekkor a 6 ezüst pengőkrajczárt átváltottad.

Ha pedig valamely tőke mellett áll 6 krajczár pphen, s az egész tőkét az austriai beesben akarod kifejezni, akkor (hivatalosan rovat szerint) a 6 pkr-t 10.5 újkrajczárba veheted, s így $\frac{1}{2}$ újkrajczárt nyertél.

Még nagyobb a különbség, ha rézpénzt a pengő becsből akarsz átcsereálni austriai beesre. A hivatalos rovatok szerint, például 6 darab 1 pengőkrajczáros csak 9 darab újkrajczáros ér.

A magas kormány ezt azért rendelte ugy, mert a mindennapi forgalomban lehetetlen a kisebb törteket egyenlő értékben kifejezni az austriai bees szerint; s minthogy e törvényérvényű szabály mindenkit kötelez, ennélfogva az átváltásnál veszteség senkire nézve sem merül föl; ide tartozik még, hogy csak bizonyos kisebb összegig köteleztetel átváltó rézpénzt a bevétel-nél elfogadni.

Az átváltási rovatot a magas es. kormány 1858. april 27-ki rendelete szerint a pengő rézkrajczárookra nézve így határozta meg:

$\frac{1}{2}$	pk	tesz	1	új krajczárt
1	"	"	1 ¹ / ₂	"
2	"	"	3	"
3	"	"	4 ¹ / ₂	"
4	"	"	6	"
5	"	"	7 ¹ / ₂	"
6	"	"	9	"
7	"	"	10 ¹ / ₂	"
8	"	"	12	"
9	"	"	13 ¹ / ₂	"
10	"	"	15	"
11	"	"	16 ¹ / ₂	"
12	"	"	18	"
13	"	"	19 ¹ / ₂	"
14	"	"	21	"
15	"	"	22 ¹ / ₂	"
16	"	"	24	"
17	"	"	25 ¹ / ₂	"
18	"	"	27	"
19	"	"	28 ¹ / ₂	"
20	"	"	30	"
21	"	"	31 ¹ / ₂	"
22	"	"	33	"
23	"	"	34 ¹ / ₂	"
24	"	"	36	"
25	"	"	37 ¹ / ₂	"
26	"	"	39	"
27	"	"	40 ¹ / ₂	"
28	"	"	42	"
29	"	"	43 ¹ / ₂	"
30	"	"	45	"
31	"	"	46 ¹ / ₂	"
32	"	"	48	"
33	"	"	49 ¹ / ₂	"
34	"	"	51	"
35	"	"	52 ¹ / ₂	"
36	"	"	54	"
37	"	"	55 ¹ / ₂	"
38	"	"	57	"
39	"	"	58 ¹ / ₂	"
40	"	"	60	"
41	"	"	61 ¹ / ₂	"
42	"	"	63	"

43	pk	tesz	64 1/2	uj	krajczárt
44	"	"	66	"	"
45	"	"	67 1/2	"	"
46	"	"	69	"	"
47	"	"	70 1/2	"	"
48	"	"	72	"	"
49	"	"	73 1/2	"	"
50	"	"	75	"	"
51	"	"	76 1/2	"	"
52	"	"	78	"	"
53	"	"	79 1/2	"	"
54	"	"	81	"	"
55	"	"	82 1/2	"	"
56	"	"	84	"	"
57	"	"	85 1/2	"	"
58	"	"	87	"	"
59	"	"	88 1/2	"	"
60	"	"	90	"	"

Ez az átváltási hivatalos tábla a pengőkrajczároknak nézve. Az átszámolási táblát utóbb fogom közölni. Még meg kell jegyezni: hogy a forintoknál csak átszámolásnak van helye; így: 1 frt. pp. = 1 frt. 5 ujkr. a. b.; 2 frt. pp. = 2 frt. 10 ujkr. a. b.; 3 frt. pp. = 3 frt. 15 ujkr. a. b. stb.

Jövő levelemben a régi s új pénzbecsek viszonyáról, s általában az átszámolásról fogok írni.

Addig is, édes öcsém, Isten veled!

Szabóky Adolf.

Különfélék.

— Figyelmeztetés egy, Pesten megnyitandó convictusra. A t. cz. szülők- s gondnokoknak ezennel hírül adatik, hogy jövő tanévre a pesti kegyes tanítórendiek házában, a gymnasiumba járandó növendékek számára, czélszerűen rendezett convictus fog nyitni. Ezen intézetben a növendékek a vallás-erkölcsi nevelés, nyilvános és magános oktatás mellett élelmiszer-, lakás-, szolgálat-, szóval mindenben részesítendők, a mit egy rendszerezett convictus szükségel. Az ezekérti járandóságról kellő tudomást szerezhetni Pesten (városháztér 2. sz. alatt) Nagy Márton, a kegyes tanítórendiek házában igazgatójánál.

— Ekecsröl (Komárommegyében) a következő tartalmu tudósítást vettük t. cz. K. J. urtól: „Több helyen kérdés tétetik arról, hogy mi módon lehetne iskolában könyvtárt fölláttatni? Csak úgy, mint nálunk; t. i. nt. Pfűezner Lipót, helybeli plebános ur, ki több jótékony czélra jövedelmének egy részét áldozza, Szedlák Vendel iskolai gondnokkal összebészélvén, ketten egy könyvtárt készítették az iskola részére, mely könyvtár 12 pírta került; de nem áll ám üresen; mert az említett lelkes plebános ur tulajdonából, a katholikus lapokon kívül 143, az iskolai gondnok pedig 27 darab könyvet valának szívesek ajándékozni könyvtárunknak, s így 170 darab könyvünk van már, és több évről Katholikus Néplap, Religio stb. Ezt minden helységben lehetne utánozni. — Iskolánk falait is belsőleg a hét szentséget ábrázoló képek díszesítik, melyeket ugyancsak a plebános ur ajándékozott. Bár ezek minden elemi tanodában láthatók volnának. Még csak egyről teszlek említést: helységünk templomának teteje és padlása, mely már roskadozó állapotban volt, hála Istennek! a helybeli nt. plebános ur fáradhatatlan közbenjárása által, és gróf Waldstein János ő méltósága kegyelméből megújítottat, kiknek érette a mennyei király adjon örök jutalmat!“

— Eszéken Fabing F. orgonaművesnél eladásra készlen áll egy egészen új orgona 14 register-, patilis-, manu-ale- és principaléval. E műnek jósága és tartóssága biztosítottatik.

— Olaszország. Marzorati József, azelőtt milánói székesegyházi prépost, legújabbán como-i püspökké nevezetvén, aug. 29-én tartá székvárosába ünnepélyes bevonulását. Marzorati még alig 45 éves, igen tanult férfiú, beszél több nyelven. A tessini kormány, mely évek óta oda törekszik, hogy

Tessia cantoni a como-i püspök törvényhatóságától elszakítsa, e cantonbeli kath. papságnak 20 franknyi bírság alatt eleve megtöltá, hogy lelkészi állomásait elhagyván, a como-i püspök ünnepélyes bevonulásán jelen legyen. Ennek daczára több, habár szegény plebános az említett bírságot előre lefizette, és Comóba ment, főpásztora iránt a tartozó tiszteletet tanusítandó; a schweizi határszélen pedig oly nagy volt a jámbor hívek sokasága, kik Comóba a püspök fogadtatására siettek, hogy a felügyelet és akadályoztatás lehetetlenné vált.

— A „Kath. Missionsblatt“ írja: A keresztények helyzete a török-szláv tartományokban az europa-i hatalmak gyelmét magára vonja. Annyi bizonyos, hogy ott a helyzet, úgy a mint most van, nem maradhat; arról sem lehet kételkedni, hogy a békésen tanácskozó hatalmaknak sikerülend a portától oly rendszabályokat kieszközölni, melyek Bosnia és Hercegovina igazságos panaszait hatályosan orvoslandják, a nélkül, hogy e végett idegen hadesapatok közbenjárása kívántatnék. Egyébkint tagadni nem lehet, hogy a boszniai keresztények panaszait nagy részben a g. n. egy. rajah-k egyházi előljárósága idézi elő, mint a mely előljáróságnak zsarolása a mosleminek kizsákmányolási rendszerével vetélkedik. Az is bizonyos, hogy a mondott tartományokban, számszerint 16,000 r. kath. keresztény a rajah-k felkelésében egyáltalában igen csekély részt vesz. Valamint nem szabad a montenegroi ügyet a bosnyák és hercegovinai keresztények ügyével azonosítani, s az előbbit keresztény ügynek bélyegezni, mint azt bizonyos párt tenni szeretné. A montenegroi ügyet keresztény kérdésül tekinteni, annyit tenne, mint ügyes fogással a szláv ügyet hirtelen keresztény kérdéssé átváltoztatni, s nemzetiségi politikát üzni, a helyett, hogy a keresztények sorsa javíttatnék.

— Freiburgban a schweizi Pius-egylet közgyűlése gróf Scherer Theodor előülése alatt mult aug. 26-án tartott meg. A gyűlést ünnepélyes istenisztelet előzte meg; Niederberger püspöki biztos szent beszédet tartott az egylet czéljáról és működéséről; a nagy templom egészen tömve volt. Innen a gyülekezet a tanásházhoz vonult, melynek nagy tereme nem volt elegendő az összegyűlekezettek befogadására, kik az összes püspökségek 55 kerületéből összereseglettek. A gyűlés elhatározá, hogy segélyforrásait leginkább oly talentomos ifjak előtt nyitandja meg, kik magukat a lelkészi pályára szentelni akarják, s hogy az egylet a maga szolgálatát teljes készséggel ajánlja föl a püspöki ordinariatusnak az istenisztelet behozatala végett oly vidékeken, hol azt mostanáig nélkülözték; hogy végre jó könyveket fog terjeszteni és a sitti árva intézetét pártfogása alá venni.

— Franciaország. A francia császár, a külügyi ministerium indítványára 140,000 frankot utalványozott a jerusalemi sz. Anna-templom kijavítására, hogy az a rom. kath. isteniszteletnek visszaadassék. E templom romjai azon a helyen fekszenek, melyen a hagyomány szerint sz. Joachim és sz. Anna háza állott. Később az épületek török mecsetté és török iskolává alakítottatott, de 1761 óta pusztán állott, annyira, hogy a templom már össze is omlott. Mult évben a zultán e templomot a francia eszászárnak ajándékozta, s most már az kellően fölépitve és felszerelve az isteniszteletnek vissza fog adatni.

— Irlandból írják, hogy Wiseman bíbornok Dundalkban nagyszerű diadallal fogadtatott. Az utzák virágok- és zászlókkal valának földiszítve. September 3-án ő emineutiája egyházi beszédet tartott roppant népsokaság előtt St. Patrick-templomban, s tiszteletére estve nagy lakoma adatott, melyben 180 vendég, köztök több püspök, vevének részt.

Pályázatok.

— A szerb-vajdasági zombori kerületben levő Csónoplyai községben betöltendő német, és magyar-dalmát altanító állomásokra a esőd october 7-re hirdetik. Mindegyiknek évi jövedelmei: 120 pírta, 20 posonyi mérő buza, 2 öl kemény tűzifa, 2 öl szalma és szabad lakás. — Az első állomást elnyerni akarók a német nyelvet, a másikat elnyerni akarók a magyar és dalmát nyelvet tökéletesen tudják, és a

kellő bizonyítványokkal támogatott kéreleveleiket alulírottak nyujtsák be. Kernyán, sept. 9. 1858.

H ü m p f n e r András, kerületi iskolafelügyelő.

— A megüritlt Csonoplyai magyar-dalmát tanító, és kántori állomás betöltésére a csöd september 28-ra hirdetik. Jövedelmei ezek : késpénzben 70 pfrt., 82 pozsonyi mérő buza, 100 font marhahus, 100 font só, 35 font faggyu, 12 iteze vaj, 6 öl tölgyfa, továbbá önszobái és az iskola fűttetésére 6 öl buzaszalma, szabad lakás, egy negyed telek használata, és a magyar s dalmát hivektől járó stóla; de az egyházat ostyákkal tulajdonából köteles ellátni. Az ezen állomást elnyerni kívánók magyarul és dalmátul tökéletesen tudjanak. és a szükséges bizonyítványokkal támogatott kéreleveleiket alulírottak nyujtsák be. Kernyán, aug. 21. 1858.

H ü m p f n e r András, kerületi iskolafelügyelő.

Szent-István-Társulati ügy.

A Szent-István-Társulat IX-ik nagygyűlése folyó évi octoberhó 5-kén fog megtartatni, miről a társulat tagjai tisztelettel értesítettnek. A nevezett napon reggeli 8 órakor az angol szüzek templomában mondandó sz. mise után a gyűlés a központi papnöveldei könyvtár teremében veendi kezdetét.

Társulati rendes új tagok. P e s t e n : tek. Szendrey Ignác jószágfelügyelő; tek. Mellyes János ügyvéd; t. ez. Plachy Ferencz festész; tek. Hartl Alajos orvostudor.

Esztergomi érseki megyében: tek. Kaeskovics Károly földbirtokos és Ferencz-József-rend vitéze Vadkerten; tek. Takács Ambrus jányoki földbirtokos; nt. Markus Károly misérdi káplán; t. ez. Berthy Jakab urad. ispán Dénesden; nt. Koehnyák Leonard dejtnei pleb.

Egri érseki megyében: t. ez. jászberényi elemi tanító kar; t. ez. Koczian György kántortanító Kápolnán; tek. Lakner Antal es. k. megyebiztos Egerben; t. ez. Magyary János kántortanító Vepelében; t. ez. Magyary József kántortanító Kerecsenden; t. ez. Molnár György kántortanító Tótfalun; nyárati szent-olvasó társulat; t. ez. Pócs Antal kántortanító Fel-Debrön; t. ez. Póta Antal segédtanító Kerecsenden; t. ez. Szeghy István segédtanító Kápolnán.

Csanádi egyházmegyében: ft. Gaith Ferencz új-aradi esperes; nt. Kovács Gyula es. k. főnök Uj-Aradon; t. ez. Kakuai József jegyző Uj-Aradon; tek. Szmolay István ker. orvos Uj-Aradon; t. ez. Béczey Lajos postamester Ó-Aradon; tek. Ikervary Antal törvényszéki iktató; Rónay Dezső V. osztálybeli tanuló; t. ez. Rill József tanító Módoson.

Fehérvári egyházmegyében: nt. Vinis Ferencz ráczkevi káplán.

Győri egyházmegyében: tek. Rostaházy Károly urad. ügyviselő Tatán.

Kassai egyházmegyében: nt. Mihalics Mihály mikóházi g. e. lelkész; ft. Stockinger Leonard ki-

rály helmecei pleb.; nt. Kap y Tamás zborói pleb.; nt. Széplaky István oszikoí pleb.; nt. Kollár János magyar-raszlaviezi pleb.; nt. Szkurkay Ágoston lófalvi pleb.; tek. Morovics Márton jogtanár Kassán.

Pécsi egyházmegyében: tek. ifj. Bartal György; tek. Bárány Sándor Pakson.

Rozsnyói egyházmegyében: t. ez. Baksay István tanár Rimaszombatban.

Vácsi egyházmegyében: t. ez. Bors Károly es. k. kap. kiadó Kun-Sz.-Miklóson.

Erdélyi egyházmegyében: nt. Benedek Péter zetelaki lelkész; nt. Trenko József lengyelfalvi lelkész; nt. Pálfi Mózes erdélyi áldor; sz.-ferencz-rendi zárda Sz.-Udvarhelyen; t. ez. Bors Lázár gymn. tanár: t. ez. Andrásy Károly gymn. tanár; t. ez. Lakatos János gymn. tanár; t. ez. Kovács Mózes r. k. kántor; t. ez. Both Ferencz polgár; t. ez. Csűrös Ferencz hivatalnok; t. ez. Dergán József kereskedő; tek. dr. Donogányi Jakab ker. orvos; tek. Erdődy Klész István; t. ez. Fábian Károly; tek. Fogarasy Antal birtokos; t. ez. Fröhlich Frigyes; tek. Gál József tanácsi előadó; t. ez. Gál József haszonbérlo; nt. György István püsp. disznók; t. ez. János István hajmester; nt. Keresztes Márton áldozár; tek. Keresztes Márton földbirtokos; tek. Keserü Antal püsp. urad. tiszt; t. ez. Klinesitt Gergely tanácsi iktató; nt. Kolosy János magyar-igeni lelkész; ns. Lada y Ágoston törvényszéki tanácsos; nt. Lakatos Ferencz áldozár; tek. László Antal földbirtokos Girbón; ns. Mezey János urb. törvényszéki elnök; ns. Mohay Sándor birtokos; t. ez. Publig József kereskedő; t. ez. Publig Nándor; t. ez. Reiner Dániel kereskedő, ns. és ft. Reinisch Lajos kanonok, és az erd. iskolák felügyelője; t. ez. Ruzs Mihály postamester; t. ez. Schuttag Ferencz gymn. tanár; tek. Száva Alajos pénzverdei ellenőr; nt. Székely Lajos gymn. tanár; tek. Szöcs József hivatalnok; tek. Teleky József birtokos; t. ez. Veszely Henrik kam. tanító; ft. Veszely Károly főtanoda igazgató; t. ez. Zangerl Károlyné urhölgy; Irgalmas nénék zárdája. K.-Fehérvárott.

Megjelent: **Sárközi Naptár.** Közönséges kalendáriom 1859-dik évre. Szerkeszti: Gerlai. Kiadja: Malatin és Holmeyer. Második évfolyam. Kalocsán. Ára 10 kr. pp. Ezen hasznos és tanulságos tárgyakat tartalmazó, esinos kiállítású oleső naptárt a közönségnek, s különösen a földmívelő osztálynak pártolásába ajánljuk.

Kegyés adományok.

Nt. Hoffman Péter ur a Szűz szeplőtelen fogantatásáról nevezett társulat részére 40 krt, afrikai missiora 40 krt, a sz. gyermekség társulatának 40 krt, összesen 2 pengő forintot küldött.

A „Kath. Néplap“ teljes számu példányaival még folyvást szolgálhatunk.

Megjelenik a lap hetenkint egyszer, csütörtökön. Előfizetheti rá Pesten a Szent-István-Társulat ügynökségénél (Lipótutca, 8. sz.), vagy a szerkesztőségénél: vidéken a es. k. postahivataloknál. Előfizetési díj: Budapesten kihordással félévre 1 ft. pp.; vidékre, postán birtékban küldve, félévre 1 ft. 20 kr. pp., egész évre 2 ft. 40 kr. pp.

A lap szerkesztését illető levelek „a Katholikus Néplap szerkesztőségének“ czimezendők (Pesten, Borz-utca 3. sz. alatt)

KIADJA A SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT; FELELŐS SZERKESZTŐ: **KÁDAS RUDOLF.**

PESTEN 1-58. NYOMTATJA EMICH GUSZTÁV, EGYETEM-UTCZA, TAKARÉK-PÉNZTÁR-ÉPÜLET, 2.SZÁM.